

Висновки. Якість логістичних операцій виступає найважливішим фактором успішної роботи підприємств харчової промисловості в умовах сьогодення.

Особливу увагу слід приділити визначенню показників якості та оптимізації ключових бізнес-процесів, що впливають на них.

Для досягнення ефективних результатів необхідно розробити та впровадити систему з постійного поліпшення логістичного обслуговування клієнтів, засновану на концепції загального управління якістю.

До участі у розробці та впровадженні даної системи слід залучати співробітників служб продажів, маркетингу та інших служб підприємства, що мають відношення до процесів обслуговування клієнтів.

Список використаних джерел

1. Миротин Л.Б., Ташбаев Ї.З., Касенов А.Г., Логистика: обслуживание потребителей – М.: ИНФРА – М, 2002. – 190 с.
2. Дыбская В.В., Зайцев Е.И., Сергеев В.И., Стерлигова А.Н., Логистика (Полный курс MBA) . – М.: Эксмо, 2008. – 944 с.
3. Саркисов С.В., Управление логистическими цепями поставок. – М.: Дело, 2006. – 368 с.

Annotation. The questions of logistics operations high quality importance were discussed. Measures as quality clients logistics servicing improvement were proposed.

Key words: quality, logistics operations, service, distribution, food industry enterprises.

12

УДК 330.837:33(477)

С.М. Рогач, к. е. н., доцент, Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Проаналізовано основні проблеми існуючої інституціональної структури економіки країни. Обґрунтовано необхідність та визначено пріоритетність здійснення інституціональних перетворень як основи збалансованого розвитку національної економіки.

Ключові слова: інституції, інституціональне середовище, національна економіка, інституціональні перетворення, ринкові відносини.

Поглиблення ринкових перетворень і наявність значних проблем в реалізації пріоритетів соціально-економічного розвитку України обумовлюють

потребу в подальшому проведенні інституціональних змін, направлених на удосконалення принципів взаємодії державних інститутів та інститутів громадянського суспільства, що мобілізуватиме приватну ініціативу в окремих ланках господарського комплексу та сприятиме збалансованому перерозподілу матеріальних та духовних благ. Крім цього, активізація процесів глобалізації в сучасних умовах вимагає створення дієвого інституціонального середовища національної економіки, що здатне забезпечити економічну безпеку та господарську самодостатність країни у реалізації пріоритетів інтернаціоналізації економічних відносин. Проблеми недосконалого інституціонального середовища є актуальними не лише для економіки України, а й для інших країн з трансформаційною економікою. Тому дослідження характерних рис та сутнісних установок інституціональних змін є важливою науковою проблемою, що потребує поглибленого вивчення.

Аналіз основних досліджень. Дана проблематика достатньо широко відображається у працях провідних вітчизняних вчених, таких як З.Варналій, В.Геєць, З.Герасимчук, В.Голіков, В.Голян, Н.Гончарова, А.Гриценко, Б.Данилишин, М.Долішній, С.Дорогунцов, В.Зимовець, Б.Кваснюк, С.Кіреєв, І.Лукінов, Н.Новицький, Ю.Пахомов, С.Пирожков, О.Степанов, М.Хвесик, В.Якубенко та інші. Однак, в науковій літературі відсутній комплексний підхід щодо аналізу інституціональних змін та проблем існуючого інституціонального середовища соціально-економічного розвитку країни, що обумовлює актуальність та потребу подальшого дослідження.

Мета дослідження. Метою роботи є аналіз основних проблем існуючої інституціональної структури та обґрунтування пріоритетних напрямів здійснення інституціональних перетворень, направлених на забезпечення збалансованого сталого розвитку національної економіки.

Виклад основного матеріалу. Забезпечення комплексного підходу щодо формування стратегії інституціональних змін потребує першочергового обґрунтування заходів, не тільки щодо вмонтування окремих інститутів у систему економічних відносин, а й щодо вдосконалення інституціонального середовища національної економіки в цілому. В цьому аспекті важливою є оцінка ролі інституціональних перетворень у транзитивній економіці, характеристика інституціональної структури національної економіки, обґрунтування шляхів інтенсифікації інституціональних змін в основних сферах економічних відносин.

Існуюча інституціональна структура національної економіки не відповідає повною мірою новим викликам економічних перетворень через наявність значного потенціалу системних суперечностей, що виникають через низьку адаптованість до сучасних ринкових реалій інститутів, які залишились у спадок від командно-адміністративної системи централізованого управління, та через слабку здатність активно вливатись у відтворювальний процес інститутів, породжених трансформаційними змінами.

Дослідження свідчать, що властиві сучасній економіці інститути не виконують своєї основної функції, тобто не забезпечують справедливих правил гри між основними суб'єктами економічних відносин, не послаблюють численних антагонізмів, що викликані майновим розшаруванням населення та структурною розбалансованістю господарського комплексу. Окрім цього, існуючий інституціональний каркас не сприяє формуванню нової моделі суспільних відносин, що мали б базуватися на принципах інноваційності та демократизму. Цей чинник значною мірою гальмує просування нашої країни в напрямі інтеграції у міжнародні та регіональні фінансово-кредитні і торговельні організації [1, с. 11].

Варто також сформуванню інституціональні передумови для реалізації тих економічних пріоритетів, що є характерними для окремих локальних територій. На думку вчених, це можна зробити через інституціоналізацію додаткових прав і повноважень органів місцевого самоврядування в питаннях фіскального, митного та кредитного регулювання [2, с. 11].

Таким чином, враховуючи сучасні реалії розвитку національної економіки, слід наголосити на необхідності структурування основних блоків інституціональних перетворень, що забезпечують правову та організаційну основу для побудови в країні громадянського суспільства та соціально орієнтованої економіки. Такими блоками є системні перетворення, перетворення фіскальної системи та впорядкування власницьких відносин (рис. 1).

Вивчення наукової літератури та інформаційних ресурсів з даної проблематики дає підстави визначити найбільш пріоритетні напрями здійснення інституціональних перетворень національної економіки, а саме:

- корекція принципів формування нової управлінської вертикалі, регулювання соціально-економічних процесів, яке повинне здійснюватися у напрямі лібералізації та децентралізації при визначенні пріоритетів розвитку окремих регіональних утворень;
- забезпечення реалізації чинника перманентного сприяння інноваційному оновленню як матеріально-технічної бази господарського комплексу, так і методів організації управління, виробництва та праці;
- активізація процесу створення відповідних інституціональних ланок підприємницької діяльності, які даватимуть можливість розвиватись приватній ініціативі і при цьому лобюватимуть інтереси держави та регіонів;
- забезпечення правових засад щодо розвитку вітчизняної фінансово-банківської та грошово-кредитної сфери в напрямі створення більш гнучкішої та доступнішої системи кредитування, а також мобільнішої системи взаємодії з підприємницькими структурами;
- зниження податкового тиску та розширення податкової бази через легалізацію та детінізацію окремих сфер бізнесу;
- розширення бази вилучення місцевих податків та зборів з метою посилення фінансової самодостатності територіальних громад і створення тим

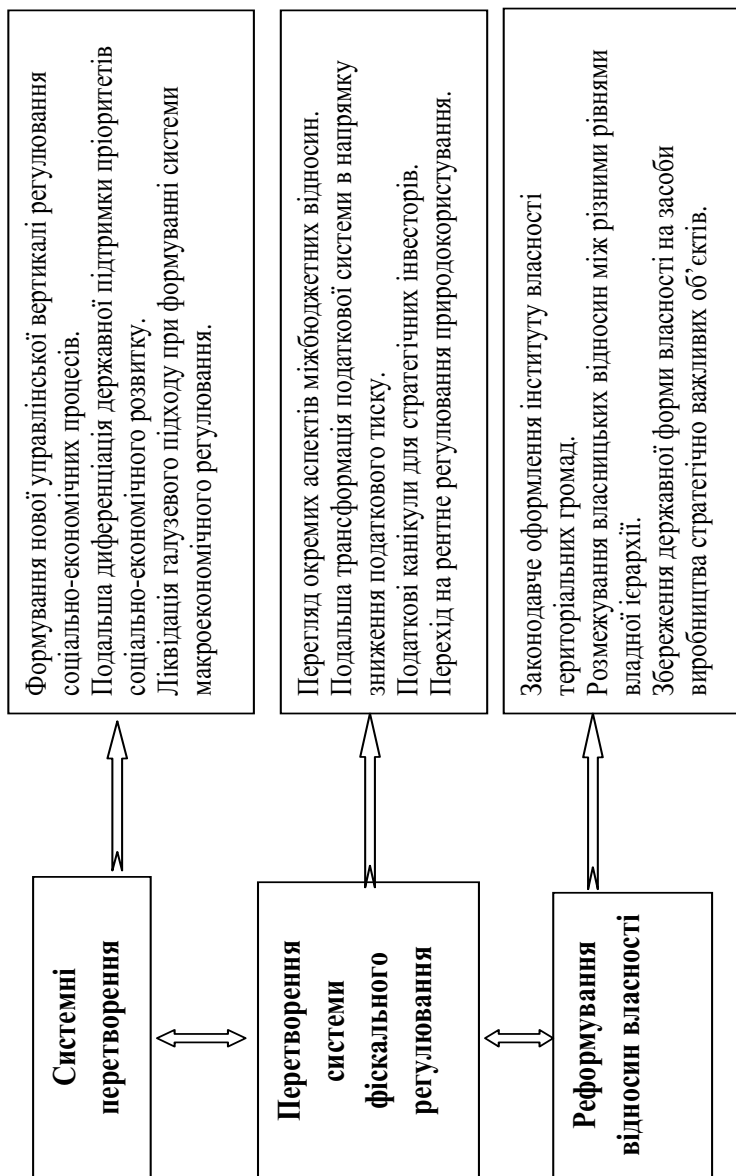

Рис. 1. Основні блоки інституціональних перетворень та їх змістова характеристика

самим сприятливих передумов для підвищення маневреності інвестиційних реісурсів, що будуть спрямовуватися на реалізацію регіональних проєктів;

- удосконалення міжбюджетних відносин між центром та регіонами (територіальними громадами) щодо структури розподілу ресурсних платежів, в частині збільшення частки платежів, що концентрується на місцях. Це забезпечить підвищення інвестиційного потенціалу територіальних утворень і створить реальні передумови для адміністративної реформи;

- забезпечення подальшої трансформації відносин власності у бік не тотальної приватизації державного майна, а ефективнішого використання окремих елементів національного багатства. На думку вчених це досягається на основі справедливого вибору форми власності виходячи із прийнятої системи критеріїв, яка є адекватною ринковим умовам [3, с. 10].

Реалізація окреслених пріоритетних напрямів здійснення інституціональних перетворень національної економіки значною мірою залежить від того, наскільки інституціональні ланки є мобільними, а також збалансованою їх взаємодія. Адже саме інститути визначають взаємозв'язки в економічному базисі суспільства та генерують запити держави та населення.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Формування сучасного інституціонального середовища національної економіки має створити сприятливу базу для залучення вітчизняних та іноземних інвестицій, подальшої структуризації господарського комплексу, скорочення регіональної асиметрії соціально-економічного розвитку. Від того, наскільки повноцінним буде інституціональне середовище окремих ланок господарської діяльності, й залежить реалізація економічних і соціальних пріоритетів. Перспективними слід вважати інститути, що прискорюватимуть процеси інтернаціоналізації, комерціалізації, а також демократизації окремих сфер життєдіяльності. Одне з основних завдань, що мають виконувати такі інститути – це забезпечення системи противаг між інтересами держави та підприємницькими структурами з метою формування сприятливого базису для високоефективного розвитку продуктивних сил.

Список використаних джерел

1. Герасимчук З.В., Вахович І.М., Голян В.А., Олексюк А.О. Трансформація інституціонального механізму природокористування в умовах глобалізації: екологічні імперативи та системні суперечності: Монографія.- Луцьк: Надстир'я, 2006. – 228 с.
2. Хвесик М.А., Голян В.А. Інституціональна модель природокористування в умовах глобальних викликів: Монографія.-К.:Кондор, 2007. – 480 с.
3. Голян В.А. Проблеми формування інституціонального середовища національної економіки в умовах ринкових відносин // Актуальні проблеми економіки.- 2006.- №5(59). – С. 4-11.
4. Чухно А. Інституціоналізм: теорія, методологія, значення /Економіка України, № 6, с. 4-13; № 7, с. 4-12.

5. Pryor F.L. Market economic systems / Pryor F.L.// Journal of Comparative Economics, Vol.33, 2005. P. 25-46.

Annotation. *The main problems of current institutional structure of country economic were analyzed. Necessity of institutional transformations as the basic of balanced development of national economic was grounded and the priority of these transformations were determined.*

Key words: *institutions, institutional environment, national economic, institutional transformations, market relations.*

13

УДК 332.1:338.436

*І.А. Миндра, к.е.н., Черкаський державний
технологічний університет*

СТРУКТУРА, ЦІЛІ ТА ЗАДАЧІ ФУНКЦІОНУВАННЯ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ РЕГІОНУ

У статті розглянута проблематика функціонування регіонального АПК за ринкових умов господарювання, наведена структура організаційно-економічного механізму регулювання АПК.

Ключові слова: *агропромисловий комплекс, ресурсний потенціал, система управління.*

Постановка проблеми. Агропромисловий комплекс регіону покликаний вирішувати велику кількість соціально-економічних проблем країни і регіону. За останній час в регіональній сфері сільського господарства і АПК відбулися радикальні зміни, які потребують теоретичного осмислення в контексті формування ефективного механізму функціонування регіонального АПК. На жаль, осторонь залишилися проблеми АПК тих регіонів, які не займають стратегічного місця в національному поділі праці, але мають розвинене сільське господарство. У той же час розвиток їх моделей сільського господарства був сформований ще в минулі століття й апелював на той ресурсний потенціал, який нині (в умовах зростаючої конкуренції) не дозволяє даній сфері розвиватися повноцінно й ефективно. Для створення високоефективного сільського господарства в таких системах потрібно розробити на теоретичному рівні механізм активізації його ресурсного потенціалу.

Вирішення даної проблеми нині стає ключовим завданням у процесі розробки й реалізації економічної політики держави в аграрній сфері національної економіки з метою вирішення важливих і невідкладних завдань, пов'язаних із забезпеченням продовольчої безпеки, а в перспективі – забезпечення задоволення потреб населення в продуктах харчування відповідно до науково-обґрунтованих норм споживання, нормалізації порушеного відтворення в